

Tisková zpráva

Česká veřejnost o zdravotnictví – prosinec 2018

- ⊙ Se zdravotním systémem v ČR je spokojeno 53 % dotázaných, 20 % je nespokojeno a 26 % není ani spokojeno, ani nespokojeno. Oproti minulému roku posílila odpověď „rozhodně spokojen“ na úkor odpovědi „spíše spokojen“ (o 4 procentní body), jinak je výsledek srovnatelný.
- ⊙ Zhruba dvě třetiny dotázaných (65 %) vidí „velmi velké“ či „velké“ problémy ve financování veřejného zdravotnictví. Alespoň poloviční většina vidí stejné problémy i v hospodaření s léky (57 %) a ve fungování pojišťoven (50 %). Naopak převážně bezproblémový je vztah mezi lékaři a pacienty.
- ⊙ Oproti šetření z minulého roku vzrostla bezproblémovost fungování pojišťoven a financování veřejného zdravotnictví o 6, resp. 4 procentní body a aktuální výsledky jsou jedny z nejlepších od roku 2006.

Zpracoval:

Milan Tuček

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 591; e-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

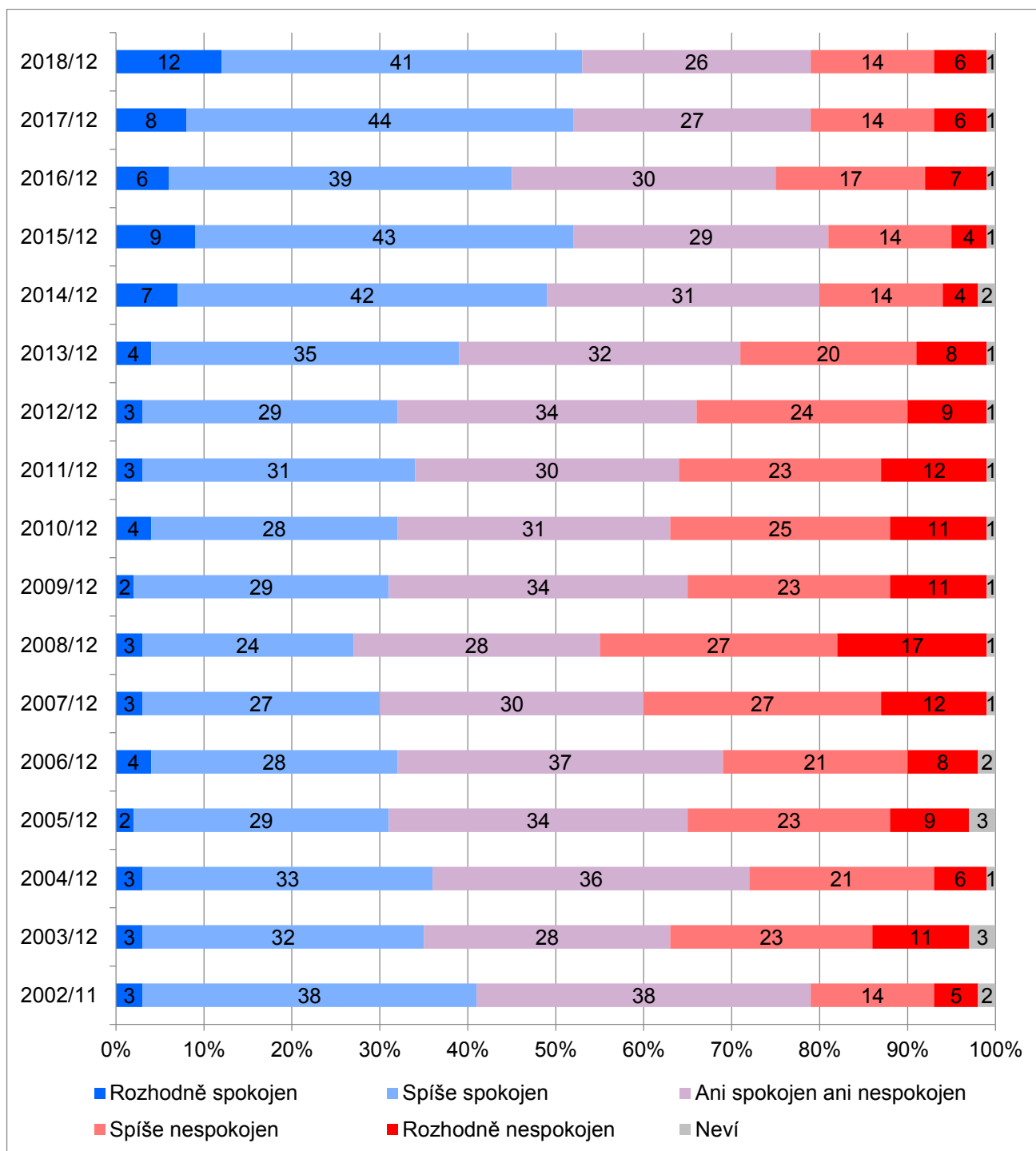
V prosinci 2018 byl do pravidelného výzkumu CVVM Naše společnost zařazen blok otázek týkající se zdravotnictví. V jeho rámci byla zjišťována celková spokojenost občanů se zdravotním systémem v ČR a rovněž jejich názory na problematičnost jednotlivých oblastí zdravotnictví, jako je například financování veřejného zdravotnictví, hospodaření v oblasti léků či fungování pojišťoven.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, podíl obyvatel vyjadřujících na pětibodové škále spokojenost (součet odpovědí „rozhodně spokojen“ a „spíše spokojen“) se zdravotním systémem v ČR je větší než polovina (53 %) a oproti minulému roku se statisticky významně nezměnil. Naopak nespokojenost (součet odpovědí „spíše nespokojen“ a „rozhodně nespokojen“) se zdravotním systémem v ČR vyjádřila pětina (20 %) obyvatel stejně jako v minulém roce. Přibližně čtvrtina (26 %) dotázaných se pak v příslušné otázce uchýlila ke středové variantě „ani spokojen, ani nespokojen“ a zbývajících 1 % uvedlo, že „neví“.

Od roku 2002, kdy byla tato otázka CVVM respondentům poprvé položena, se jedná o jeden z nejlepších výsledků, který je srovnatelný s hodnocením z minulého roku a z roku 2015. Naopak nejhorší výsledek byl zaznamenán v prosinci roku 2008, kdy podíl spokojených dosáhl jen 27 %, a podíl nespokojených představoval 44 %. Graf 1 dále ukazuje, že od roku 2012 se míra těch, kteří jsou se zdravotním systémem spokojeni, zvyšovala až do roku 2015, v šetření z roku 2016 pak došlo ke statisticky významnému poklesu spokojenosti, a v loňském roce byl znovu zaznamenán statisticky významný nárůst (o 7 procentních bodů) na stejné hodnoty jako v roce 2015, který letošní výzkum potvrdil.

Rozdíly v deklarované spokojenosti se zdravotním systémem v ČR se pak projevují jak z hlediska pohlaví či věku, tak také z hlediska životní úrovně, spokojenosti se životem a hodnocení vlastního zdravotního stavu. Podrobnější analýza ukázala, že vyšší spokojenost se zdravotním systémem v ČR vyjadřují muži (57 % mužů a 49 % žen) a dále že spokojenost roste se zvyšující se spokojeností s vlastním životem a s pozitivním hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Naopak oproti tomu klesá spokojenost s přibývajícím věkem. Nejvýraznější rozdíly pak najdeme podle hodnocení vlastního zdravotního stavu. Mezi lidmi, kteří svůj zdravotní stav označili za „velmi dobrý“, jsou spokojeny se zdravotním systémem v ČR přibližně tři čtvrtiny (74 %) respondentů, s dobrým zdravotním stavem vyjádřily spokojenost více než tři pětiny (62 %), při průměrném zdravotním stavu jsou spokojeny přibližně dvě pětiny (38 %) a u dotázaných, jež vlastní zdravotní stav označují za „špatný“, je necelých 30 % spokojených. Mezi těmi, kteří označili svůj zdravotní stav za „velmi špatný“ (15 respondentů), je se zdravotním systémem spokojeno pouhých 14 % a naopak 80 % dotázaných je nespokojeno.

Graf 1: Spokojenost se zdravotním systémem v ČR¹

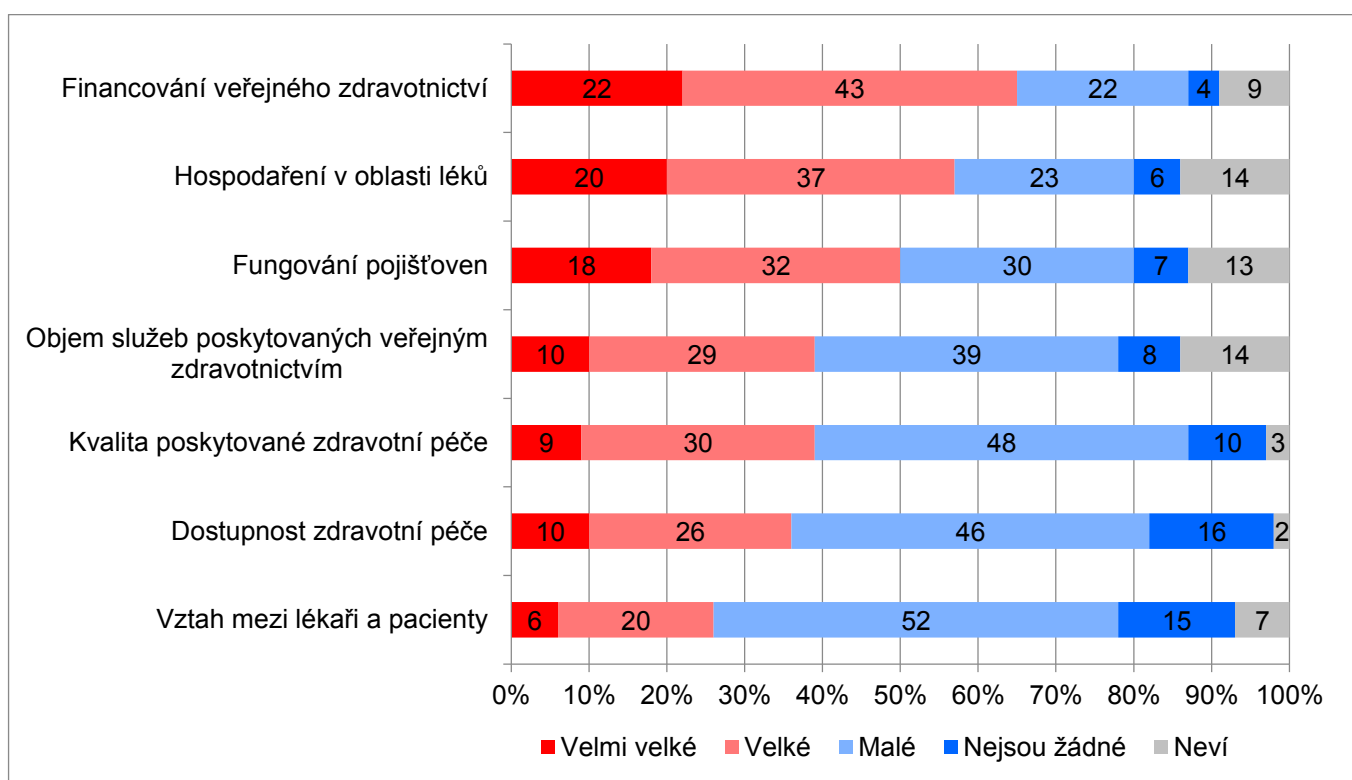

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v. v. i., Naše společnost 1. – 13. 12. 2018, 1078 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Věnujme se nyní zdravotnictví. Jak jste obecně spokojen se zdravotním systémem v ČR? Jste rozhodně spokojen; spíše spokojen; nejste ani spokojen, ani nespokojen; jste spíše nespokojen; rozhodně nespokojen?“.

Kromě obecné spokojenosti se zdravotním systémem v ČR byly zkoumány také názory obyvatel na problematičnost vybraných oblastí zdravotnictví, které jsou zachyceny v grafu 2. Stejně jako v předešlých letech je za oblast s největšími problémy považováno financování veřejného zdravotnictví, kde vidí „velmi velké“ či „velké“ problémy 65 % respondentů. „Malé“ nebo „žádné“ problémy zde spatřuje přibližně čtvrtina občanů (26 %). Druhou nejproblematictější oblastí je hospodaření v oblasti léků, u kterého vidí „velmi velké“ či „velké“ problémy 57 % dotázaných. Na třetím místě je fungování pojišťoven, kde spatřuje „velmi velké“ nebo „velké“ problémy stále ještě polovina (50 %) dotázaných občanů. Jak dokládá časové srovnání (viz tabulka 1), zde došlo k největším posunům míry problematičnosti. O 5 procentních poklesl podíl těch, kteří spatřují ve fungování pojišťoven „velmi velké“ či „velké“ problémy a o 6 procentních vzrostl podíl těch, kteří spatřují ve fungování pojišťoven „malé“ nebo „žádné“ problémy. Ke statisticky významnému meziročnímu poklesu problematičnosti došlo ještě u financování veřejného zdravotnictví (o 4 procentní body).

Graf 2: Jaké problémy jsou v následujících oblastech zdravotnictví²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v. v. i., Naše společnost, 1. – 13. 12. 2018, 1078 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

U ostatních hodnocených oblastí již převládá hodnocení jejich problémů jako malých, případně žádných. Jako nejméně problémová oblast je vnímán vztah mezi lékaři a pacienty: 67 % občanů vidí pouze „malé“ nebo „žádné“ problémy, přičemž podíl těch, kdo zde vidí „velmi velké“ či „velké“ problémy, byl přibližně čtvrtinový (26 %). Podobné hodnoty problémovosti má dostupnost zdravotní péče (62 % respondentů uvedlo „malé“ či „žádné“ problémy, 36 % „velmi velké“ či „velké“ problémy). Třetí nejlépe hodnocenou oblastí je pak kvalita poskytované zdravotní péče, kde téměř tři pětiny dotázaných (58 %) konstatují „malé“ nebo „žádné“ problémy, téměř dvě pětiny (39 %) zde vidí „velmi velké“ či „velké“ problémy. V případě objemu služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím jsou „malé“ či „žádné“ problémy deklarovány necelou polovinou (47 %) české populace, přičemž podíl těch, kdo zde vidí „velké“ a „velmi velké“ problémy, dosáhl necelých dvou pětin (39 %). U všech těchto položek se hodnocení v porovnání s minulým rokem statisticky významně nezměnilo.

² Znění otázky: „Jsou nebo nejsou podle Vás problémy v následujících vybraných oblastech zdravotnictví? Pokud jsou, jak velké? a) Kvalita poskytované zdravotní péče, b) financování veřejného zdravotnictví, c) vztah mezi lékaři a pacienty, d) dostupnost zdravotní péče, e) hospodaření v oblasti léků, f) objem služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím, g) fungování pojišťoven.“ Varianty odpovědí: velmi velké, velké, malé, nejsou žádné.

Podrobnější analýza pak ukázala, že hodnocení problematičnosti jednotlivých oblastí silně souvisí se spokojeností se zdravotním systémem, přičemž s rostoucí mírou spokojenosti klesá míra těch, kteří uvedli, že v dané oblasti jsou „velmi velké“ či „velké“ problémy a naopak stoupá zastoupení lidí, podle kterých jsou problémy v dané oblasti „malé“ nebo „žádné“. Korelační koeficient (Pearsonův) prokázal, že nejsilněji je spokojenost se zdravotním systémem provázána s kvalitou (0,48) a dostupností zdravotní péče (0,43), následuje objem služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím (0,41) a vztah lékař/pacient (0,39). Co se týká sociodemografických charakteristik, u většiny položek platilo, že názory na jejich problematičnost se zhoršují s horším subjektivním hodnocením vlastního zdravotního stavu, s menší spokojeností se životem a také s horším hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Určité rozdíly byly zjištěny i v souvislosti s velikostí místa bydliště (dostupnost a kvalita zdravotní péče jsou podle očekávání méně problémové ve velkých městech, avšak rozdíly v hodnocení jsou hlavně v odpovědi „nejsou žádné“) a dle věku.

Jak ukazuje tabulka 1, která zachycuje časové srovnání od roku 2006, oproti loňsku došlo k největšímu posunu v míře problematičnosti fungování pojištěn. Jak už jsme uvedli výše, o 5 procentních bodů kleslo negativní hodnocení a o 6 procentních bodů vzrostlo pozitivní hodnocení a současné hodnoty jsou druhé nejlepší od počátku měření. O 4 procentní body také vzrostlo pozitivní hodnocení v případě financování veřejného zdravotnictví a letošní výsledek je dosud nejlepší (srovnatelný s rokem 2016). Za pozornost stojí ještě hodnocení dostupnosti zdravotní péče a kvality zdravotní péče, kde dochází od roku 2014 (v případě dostupnosti zdravotní péče od roku 2015) k sice mírnému, ale v součtu do roku 2018 ke statisticky významnému nárůstu negativního hodnocení.

Tabulka 1: Problémy ve zdravotnictví – časové srovnání (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Financování veřejného zdravotnictví	77/12	80/10	74/16	73/19	78/17	82/12	80/15	78/17	73/19	68/23	65/25	68/22	65/26
Hospodaření v oblasti léků	63/22	61/21	49/34	53/33	59/29	66/19	61/25	63/24	59/27	56/30	54/31	59/27	57/29
Fungování pojišťoven	58/22	56/23	47/33	47/36	55/32	63/24	67/22	62/27	61/26	53/35	46/40	55/31	50/37
Objem služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím	37/44	38/44	39/44	33/52	38/48	41/42	42/45	41/45	36/48	37/50	35/52	40/47	39/47
Kvalita poskytované zdravotní péče	36/58	30/65	38/58	31/64	38/58	41/54	34/61	38/58	32/63	34/62	36/60	37/58	39/58
Dostupnost zdravotní péče	30/66	34/63	33/65	26/71	27/71	34/63	34/64	28/69	29/68	28/69	30/68	34/63	36/63
Vztah mezi lékaři a pacienty	23/70	27/69	26/70	26/69	25/69	29/63	22/72	25/68	25/68	25/69	25/69	28/66	26/67

Poznámka: Údaje v tabulce reprezentují procentuální součty podílů „velmi velké“ + „velké“ a „malé“ + „žádné problémy“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>1. - 13. 12. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1078</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>225</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem- kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.1, OZ.27</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oz190124a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. ledna 2019</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |